

הלכות סנהדרין פרק טז

א. כשם שמצוה להמית את המחייב מיתה כך מצוה עשה להלקות את המחייב מלקות, שנאמר "והפילו השפט והכהו לפניו" (דברים כה, ב). ואף על פי שהמלקות בשלושה, במקום מיתה היא עומדת.

ב. מלקין בזמן הזה בכל מקום מן התורה, בפני שלושה סמוכין; אבל לא בפני הדיוטות. וכל מלקיות שמלקין דיני חוצה לארץ בכל מקום, אינה אלא מפת מרדות.

ג. אין אדם לוקה אלא בעדים, והתראה; ובדקין העדים בדרישה וחקירה, כדרך שעושין בדיני נפשות. עבר על לאו שנתק לעשה, והתרו בו ואמרו לו לא תעשה דבר זה, שאם תעשה ולא תקים עשה שבו, תלקה, ועבר, ולא קים העשה הרי זה לוקה: שאף על פי שההתראה בספק היא, שאם יקים יפטר, התראת ספק, התראה היא.

ד. עבר עברה שיש בה מלקות ומיתת בית דין כאחת, כגון ששחט אותו ואת בנו לעבודה זרה אם התרו בו למיתה, סוקלין אותו, ואינו לוקה, שהרי נתחייב בדין גדול מזה; ואם התרו בו למלקות בלבד, לוקה.

ה. אינו צריך שני עדים למלקות, אלא בשעת מעשה; אבל האסור עצמו, בעד אחד יחזק. כיצד: אמר עד אחד חלב כליות הוא זה, כלאי הכפרם הם פרות אלו, גרושה או זונה היא אשה זו, ואכל או בעל בעדים אחר שהתרה בו הרי זה לוקה, אף על פי שעיקר האסור בעד אחד.

ו. במה דברים אמורים, בשלא הכחיש העד בעת שקבע האסור. אבל אם אמר זה אינו חלב, זו אינה גרושה, ואכל או בעל אחר שהכחיש אינו לוקה, עד שיקבעו האסור שני עדים.

ז. שתק בעת שהעיד העד האחד בקביעת האסור, ואחר שעבר והתרו בו טען להכחיש העד אין שומעין לו, אלא לוקה.

ח. כיצד מלקין אותו. כופת שתי ידיו לעמוד הלך והלך; וחזן הכנסת אויחו בבגדיו, אם נקרעו נקרעו, ואם נפרמו נפרמו, עד שהוא מגלה את לבו: שאין מכהו על כסותו שנאמר "והכהו" (דברים כה, ב), לא לכסותו.

ט. והאבן נתונה מאחוריו, שהחזן המכה עומד עליה. ורצועה שלעגל בידו כפולה לשנים ושנים לארבעה, ושתי רצועות שלחמור עולות ויורדות בה, ורחב הרצועה טפח, וארפה כדי שתהיה מגעת עד פי כרסו; והיד שלרצועות שאוחז בה, ארפה טפח.

י. האיש המכה, צריך להיות יתר בדעה חסר בכות, ומגביה את הרצועות בשתי ידיו, ומכה בידו אחת בכל כוחו. ומלקהו שליש מלפניו, על בין דדיו; ושני שלישים מאחוריו, שליש על כתף זו ושליש על כתף זו.

יא. זה המכה אינו לא עומד ולא יושב, אלא מטה שנאמר "והפילו השפט והכהו לפניו" (דברים כה, ב): שיהיו עיניו שלשופט בו, לא שיהיה מביט בדבר אחר והכהו; מכאן שאין מלקין שנים כאחד.

יב. הגדול שבדינין, קורא כל זמן שזה לוקה "אם-לא תשמר . . . והפלא ה' את-מכתך . . ." (דברים כח, נח-נט); ומתכוון לגמר הפסוקים, עם המלקות. ואם לא גמר, חוזר לתחלת המקרא, וקורא וחוזר, עד שתגמר ההפאה. והשני שבדינין מונה; והשלישי אומר לחזן הכה הכה כל זמן שמכה, על פיו הוא מכה.

יג. מת תחת ידו, פטור. ואם הוסיף רצועה אחת על האמד, ומת הרי החזן גולה; ואם לא מת הרי החזן עבר על מצות לא תעשה, שנאמר "לא יסיף" (דברים כה, ג).

יד. והוא הדין לכל מכה את חברו, שהוא בלא תעשה: ומה אם זה שנתנה תורה רשות להכותו, צוה הפתוב שלא להכותו יתר על רשעו קל וחמר לשאר כל אדם. לפיכך כל המכה את חברו אפלו הכה עבד הכיה שאין בה שווה פרוטה, לוקה; אבל אם יש בה שווה פרוטה הואיל והוא חייב לשלם ממון אין אדם לוקה ומשלם, כמו שבארנו בכמה מקומות.

הלכות סנהדרין פרק יז

א. כמה מלקין את המחייב מלקות כפי כוחו, שנאמר "כדי רשעתו במספר" (דברים כה, ב). וזה שנאמר "ארבעים" (דברים כה, ג) שאין מוסיפין על הארבעים, אפלו היה חזק ובריא כשמשון; אבל פוחדתין לחלש שאם יכה חלש מכה רבה, בודאי הוא מת.

ב. לפיכך אמרו חכמים שאפלו הבריא ביותר, מכין אותו תשעה ושלשים, שאם נוסיף לו אחת, נמצא שלא הכהו אלא ארבעים הראויות לו.

ג. כשאומדין את החוטא כמה הוא יכול לקבל, אין אומדין אותו אלא במכות הראויות להשתלש: אמדוהו שהוא יכול לקבל עשרים אין אומרין ילקה אחד ועשרים, כדי שיהיו יכולין להשתלש; אלא ילקה שמונה עשר.

ד. אמדוהו לקבל ארבעים, וכיון שהתחיל ללקות ראוהו חלש, ואמרו אינו יכול לקבל, יתר על אלו התשעה או השנים עשר שוט שלקה הרי זה פטור. אמדוהו לקבל שנים עשר, ואחר שלקה ראוהו חזק ויכול לקבל יותר הרי זה פטור, ואינו לוקה יותר על האמד.

ה. אמדוהו היום שילקה שנים עשר, ולא הלקוהו עד למחר, והרי הוא למחר יכול לקבל שמונה עשר אינו לוקה אלא שנים עשר. אמדוהו שילקה למחר שנים עשר, ולא לקה עד יום שלישי, והרי הוא חזק ויכול לקבל שמונה עשר לוקה שמונה עשר: שהרי בשעת האמד, לא אמדוהו ללקות אלא לאחר זמן. וכן כל כיוצא בזה.

ו. מי שנתחייב מלקיות הרבה, בין על עברות הרבה בין על מעשה אחד שחייבין עליו מלקיות הרבה אם אמדוהו אמד אחד, לוקה ופטור; ואם לאו לוקה ומתרפא, וחוזר ולוקה.

ז. כיצד: נתחייב שתי מלקיות אמדו יכול הוא לקבל חמשה וארבעים כיון שלקה חמשה וארבעים, נפטר. אבל אם אמדוהו

למלקות אחת, והפנהו שלושה או תשעה או שלושים כמו
האמר הרי זה מתרפא, וחוזרין ואומדין אותו למלקות שניה:
עד שילקה לכל מלקיות שחייב בהן.

ח. מי שאמרוהו, וכשהתחיל ללקות נתקלקל מכות ההפאה,
בין בראי, בין במי רגלים אין מפין אותו יותר: שנאמר "ונקלה
אחיד לעיניך" (דברים כה, ג) פיון שנקלה, נפטר.

ט. אבל אם נתקלקל מן הפחד מקדם הפיה אפלו נתקלקל
משיצא מבית דין ללקות, ואפלו מבערב הרי זה לוקה כל
האמר שאמרוהו.

י. אמרוהו לשתי מלקיות, ולקה ונתקלקל, בין בראשונה, בין
בשניה פטור. נפסקה רצועה בשניה, פוטרין אותו; נפסקה
בראשונה נפטר ממלקות ראשונה, ולוקה האמר השני.
כפתוהו על העמוד ללקות, וכרת את המיתרים וברח פטור,
ואין מחזירין אותו.

יא. כל מי שחטא ולקה, חוזר לכשרותו: שנאמר "ונקלה
אחיד לעיניך" (דברים כה, ג) פיון שלקה, הרי הוא אחיד. אף כל
מחייבי כרת בלבד שלקו, נפטרו מידי כרתן.

יב. כוהן גדול שחטא לוקה בשלושה כשאר העם, וחוזר
לגדלותו. אבל ראש ישיבה שחטא מלקין אותו בפני שלושה,
ואינו חוזר לשירותו; גם אינו חוזר להיות כאחד משאר
הסנהדרין, שמעלין בקדש ולא מורידין.

הלכות סנהדרין פרק יח

א. אלו הן הלוקין: כל העובר על לא תעשה שחייבין עליו כרת,
ואין בו מיתת בית דין כגון אוכל חלב, ודם, וחמץ בפסח;
וכן כל העובר על לא תעשה שחייבין עליו מיתה בידי שמים
כגון אוכל טבל, וכוהן טמא שאכל תרומה טהורה; וכן כל
העובר על לאו שיש בו מעשה כגון אוכל בשר בחלב, או לובש
שעטנז. אבל לאו שאין בו מעשה כגון הולך רכיל, ונוקם,
ונוטר, ונושא שמע שוא אינו לוקה.

ב. כל לאו שאין בו מעשה, אין לוקין עליו חוץ מנשבע, וממיר,
ומקלל את חברו בשם. וכל לאו שנתן לאזהרת מיתת בית דין
כגון "לא תנאף" (שמות כ, יב; דברים ה, טז), "לא תעשה מלאכה
ביום השבת" (ראה שמות לא, יד-טו) אין לוקין עליו. וכל לאו שנתן
לתשלומין כגון "לא תגזל" (ויקרא יט, יג), "לא תגנב" (שמות כ, יב;
דברים ה, טז; וראה ויקרא יט, יא) אין לוקין עליו.

ג. וכל לאו שנתק לעשה כגון "לא-תקח האם, על-הבנים"
(דברים כב, ו), "לא תכלה פאת שדך" (ויקרא יט, ט; ויקרא כג, כב) אין
לוקין עליו, אלא אם כן לא קים עשה שבה. וכל לאו שבפכללות,
אין לוקין עליו. ושאר כל לאוין שבתורה, לוקין עליהן.

ד. איזה הוא לאו שבפכללות: זה לאו אחד שכולל ענינים
הרבה, כגון "לא תאכלו, על-הדם" (ויקרא יט, כו). וכן אם נאמר
לא תעשה דבר פלוני ופלוני ופלוני הואיל ולא יחד לאו לכל

אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן, אֵין לוֹקִין עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲלֵא אִם כֵּן חִלַּק
אוֹתָן בְּלֹאִין אַחֲרִים, אוֹ נֶאמַר מִפִּי הַשְּׁמוּעָה שֶׁנִּחְלָקוּ.

ה. פִּיצַד: כְּגוֹן זֶה שֶׁנֶּאמַר "אֵל-תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא, וּבָשָׁל מִבָּשָׁל"
(שְׁמוֹת יב, ט) אֵינוּ לוֹקֶה עַל הַנָּא וְעַל הַמִּבְשָׁל שְׁתֵּים, אֲלֵא אֶחָד;
וּבִחְדָּשׁ הוּא אוֹמֵר "וְלֶחֶם וְקָלִי וְכֶרֶם לֹא תֹאכְלוּ" (ויקרא כג, יד),
וְחֵיב עַל שְׁלִשְׁתָּן שְׁלוֹשׁ מַלְקִיּוֹת. מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ, שֶׁזֶה
לְחִלָּק וְזֶה אֵינוּ לְחִלָּק.

ו. הֵרִי נֶאמַר "לֹא-יִמָּצָא בָךְ, מַעֲבִיר בְּנוֹ-וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ, קֶסֶם
קֶסָמִים, מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמִכְשָׁף" (דְּבָרִים יח, י): אָף עַל פִּי שֶׁכָּלֵל
כָּל הָעֲנִינִים הָאֵלּוּ בְּלֹא אֶחָד, הֵרִי חִלַּק אוֹתָן בְּלֹאִין אַחֲרִים
וְאָמַר "לֹא תִנְחָשׁוּ, וְלֹא תַעֲוִנְנוּ" (ויקרא יט, כו) מְלַמֵּד שֶׁכָּל אֶחָד
מֵהֶן בְּלֹא בִפְנֵי עֲצָמוֹ. וְכֵן כָּל פִּיוּצָא בְּזֶה.

ז. מִי שֶׁלָּקָה בְּבֵית דִּין עַל אֶסוּר כְּרֵת, וְלָקָה פַּעַם שְׁנִיָּה עַל
אוֹתוֹ כְּרֵת עֲצָמוֹ כְּגוֹן שֶׁאָכַל חֶלֶב וְלָקָה עָלָיו, וְאָכַל חֶלֶב פַּעַם
שְׁנִיָּה וְלָקָה עָלָיו אִם אָכַל פַּעַם שְׁלִישִׁית, אֵין מַלְקִין אוֹתוֹ:
אֲלֵא מְכַנְסִין אוֹתוֹ לְכִפָּה, וְהוּא מְקוּם צָר כְּפִי קוּמָתוֹ וְאֵינוּ
יָכוֹל לְשָׁכַב בּוֹ, וְנוֹתְנִין לוֹ לָחֶם צָר וַיִּמָּס לַחֵץ, עַד שֶׁיִּצְרּוּ מַעֲיוֹ
וַיִּחְלָה; וְאַחֵר כֶּךָ מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ שְׁעוּרִים, עַד שֶׁכִּרְסוּ נִבְקַעַת.

ח. מִי שֶׁעָבַר עַל אֶסוּר כְּרֵת אוֹ מִיתַת בֵּית דִּין, וְהִתְרוּ בּוֹ, וְהִרְפִּין
בְּרֹאשׁוֹ, אוֹ שֶׁתֵּק וְלֹא קִבֵּל עָלָיו הַהִתְרָאָה אֵין הוֹרְגִין אוֹתוֹ כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ, וְאֵין מַלְקִין אוֹתוֹ. חֲזַר וַעֲשֵׂה כֵן, וְהִתְרוּ בּוֹ וְהִרְפִּין
בְּרֹאשׁוֹ אוֹ שֶׁתֵּק כֶּךָ אֵין מְמִיתִין אוֹתוֹ, וְאֵין מַלְקִין אוֹתוֹ.

ט. חֲזַר פַּעַם שְׁלִישִׁית וַעֲבַר, וְהִתְרוּ בּוֹ אָף עַל פִּי שֶׁהִרְפִּין
בְּרֹאשׁוֹ, אוֹ שֶׁתֵּק כּוֹנְסִין אוֹתוֹ לְכִפָּה, עַד שְׁיָמוּת. וְכָל אֵלּוּ שְׁלֹא
קִבְּלוּ עָלֵיהֶן הַהִתְרָאָה מִפִּין אוֹתָן מִפֶּת מַרְדּוֹת, הוֹאִיל וְחֻטְאוֹ
מִכָּל מְקוֹם: אִפְּלוּ עַל אֶסוּר שֶׁלְּדַבְּרֵי סוּפְרִים, מִפִּין אוֹתָן מִפֶּת
מַרְדּוֹת.

י. הַגּוֹנֵב כָּלִי שָׂרֵת מִן הַמִּקְדָּשׁ, וְהַמְקַלֵּל בְּקֶסֶם, וְהַבּוֹעֵל אֶרְמִית
אֵין בֵּית דִּין נִזְקָקִין לָהֶן, אֲלֵא הַקְּנָאִין פּוֹגְעִין בָּהֶן; וְכָל הַהוֹרְגִין,
זָכָה.

יא. וְכֵן כּוֹהֵן שֶׁשָּׁמַשׁ בְּטִמְאָה, לֹא הָיוּ אַחֵיו הַכּוֹהֲנִים מְבִיאִין
אוֹתוֹ לְבֵית דִּין; אֲלֵא פְּרָחִי כְּהֵנָה מוֹצִיאִין אוֹתוֹ חוּץ לְעִזָּרָה,
וּמוֹצִיאִין אֶת מוֹחוֹ בַּגְּזָרִין.

יב. גְּזֵרַת הַפְּתוּב הִיא שְׂאִין מְמִיתִין בֵּית דִּין, וְלֹא מַלְקִין אֶת
הָאָדָם, בַּהוֹדֵית פִּי, אֲלֵא עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים. וְזֶה שֶׁהָרַג יְהוֹשׁוּעַ
עָכָן וְדוֹיד לָגַר עַמְלָקִי, בַּהוֹדֵית פִּיהֶם הוֹרָאתָ שְׁעָה הִיָּתָה, אוֹ
דִּין מַלְכוּת הִיָּה.

יג. אֲבָל הַסְנֵה־דִרִּין אֵין מְמִיתִין וְלֹא מַלְקִין, הַמוּדָה בַּעֲבָרָה,
שְׂמָא נִטְרָפָה דַּעְתּוֹ בְּדַבָּר זֶה, שְׂמָא מִן הָעַמְּלִין מָרִי נִפְשׁ
הַמְּחַכִּים לָמוֹת: שֶׁהֵן תָּמִיד תּוֹקְעִין הַחֲרָבוֹת בְּבִטְנָם, וּמְשַׁלְּכִין
עֲצָמָן מֵעַל הַגְּגוֹת; כֶּךָ זֶה יָבוֹא וַיֹּאמֶר דָּבָר שְׁלֹא עָשָׂה, כְּדִי
שִׁיְהָרַג. וְכָלֵלוּ שֶׁלְּדַבָּר, גְּזֵרַת מֶלֶךְ הִיא.